

Ingarökräftan – lokalt åtgärdsprogram

Länsstyrelsen i Stockholms län | 010-223 14 97 | martin.olgemar@lansstyrelsen.se

Ingarö | Värmdö



Två av Säbys flodkräftor. Foto: Kenneth Ekvall

Projektområde

Säby Säteris mark omfattar 400 ha skog, åkermark och fyra sjöar (2-5 ha) samt en anlagd våtmark. Dessutom finns en anlagd gädd-leks damm, och dammar för fosforupptag, anlagda inom ramen för stiftelsen Balticsea 2020's restaurering inom Björnö/Säbyviken. I en av sjöarna finns ett flodkräftsbestånd varav två andra sjöar har signalkräfta. Kräftbestånden har sedan 18 år tillbaka övervakats genom återkommande provfiske från maj till september. Separering av redskap och besök, samt bevakning gentemot olaga fiske har genomförts enligt plan varför flodkräftsbeståndet ännu är intakt.

Orsak till åtgärder

Invasiva främmande arter är ett av de största hoten mot biologisk mångfald och relaterade ekosystemtjänster. Riskerna som dessa arter för med sig tilltar på grund av en ökad global handel och pågående klimatförändringar.

För 100 år sedan fanns ca 30 000 bestånd med flodkräftor i Sverige i dagsläget finns färre än 1000 bestånd, en 98 % minskning. Nedgången är till stor del beroende på utplanteringar av signalkräfta som är bärare av kräftpest. Flodkräftan har ingen motståndskraft mot svampen utan dör bara några dagar efter infektion.

En förutsättning för ett långsiktigt bevarande av flodkräftan är att bevarandearbetet ges en hög prioritet på alla nivåer – på internationell, nationell, regional och lokal nivå. Ett förnyat åtgärdsprogram rörande flodkräfta och hanteringsprogram rörande signalkräfta har nyligen lagts fram av Havs och Vattenmyndigheten.



Länsstyrelserna

Enligt dessa bör länsstyrelser upprätta en länstäckande förvaltningsplan för flodkräftan och avsätta lämpliga skyddsområden. Ett skyddsområde ökar möjligheterna att begränsa risken för smittspridning vid pestutbrott i andra områden.

Vad vi vill förbättra

För att öka förutsättningarna att långsiktigt bevara flodkräftan i området bedöms nedanstående åtgärder som nödvändiga. Erfarenheterna från dessa åtgärder kommer att spridas inom projektet *Skärgårdskräftan – sjöarna på öarna*.

I linje med åtgärdsprogrammet för flodkräfta har länsstyrelsen i Stockholm initierat ovan nämnda projekt. Projektet är ett samarbete mellan länsstyrelsen och Sveriges lantbruksuniversitet (SLU). Syftet är att tillsammans med markägare som har vatten ute på öarna skapa en frizon för flodkräftan, ta bort signalkräftan och återintroducera flodkräfta i stället. Nyckeln till framgång är att alla som vistas på öarna ser bevarandevärdet och kan försvara sin flodkräfta.

Planerade åtgärder och aktiviteter

Vi bedömer att följande åtgärder behöver göras för att säkra flodkräftbeståndet i området även i framtiden. Även åtgärder för att bekämpa signalkräfta är aktuella men ingår inte i detta skede.

Delprojekt 1. Fysisk restaurering av sjöar och vattendrag, Lugneträsk.

Syfte: att utvidga och utöka beståndets numerär genom att restaurera befintlig miljö i Lugneträsk, 5,5 ha, se karta nedan. En positiv populationsutveckling möjliggör etablering av fler populationer i lämpliga sjöar på marken.

Metod: Utöka och förstärka populationen genom att:

- Predationsreducering, främst abborre.
- Isättning av öring för reducereing av abborrpopulationen.
- Miljöförbättrande åtgärder som restaurering av bottnar med sten och takpannor samt risvasar och gömslen.
- Säkerställa gynnsam vattenkemi som PH och calciumnivå genom kalkning.
- Begränsa och beivra olaga fiske.

Utvärdering: Kontinuerlig provtagning av vattenkvalitet och syrehalt genomförs. Fortlöpande provfiske och undersökning av populationen för att säkerställa tillväxt och möjlighet till utsättningar i nya restaurerade miljöer.

Delprojekt 2. Fysisk restaurering av sjöar och vattendrag, Våtmark vid Lugneträsk.

Syfte: att utvidga och utöka beståndets förekomst på marken genom att restaurera befintlig våtmark, 1,5 ha, se blåmarkerad yta ovan, till en miljö lämplig för flodkräfta.

Metod: För att säkerställa en fortsatt gynnsam utveckling samt en möjlig framtida etablering av flodkräfta kommer vind och eller soldrivna vattenpumpar med möjligheten att syresätta vattenmassan placeras ut. En succesiv höjning av dammens yta och volym kommer även att genomföras.

Utvärdering: Kontinuerlig provtagning av vattenkemi och syrehalt genomförs tillsammans med vissa kompletterande åtgärder med sol eller vinddrivna vattenpumpar för att påskynda etableringen av en för flodkräftor gynnsam miljö.

Delprojekt 3. Biotopvårdande åtgärder, Kvarndammen.

Syfte: att utvidga och utöka beståndets förekomst på marken genom att förbättra befintlig, 2 ha stor våtmarksmiljö inför framtida flodkräftbestånd, se blåmarkerad yta nedan. Ansökan om utsättning av flodkräfta görs.

Metod: Höjning av vattennivå och restaurering befintlig våtmark genom biotopvårdande åtgärder som utplacering bomaterial och utplacering av vattenpumpar med syresättningsfunktion.

Utvärdering: Kontinuerlig provtagning av vattenkemi och syrehalt genomförs för att avgöra lämplig tidpunkt för etablering av flodkräfta.

Planerad uppföljning

Se under respektive delprojekt.

I samverkan med

Projektet drivs i samverkan mellan Säby Säteri och länsstyrelsen. Säby Säteri är projektägare.

Länkar

Åtgärdsprogram 2017-2022:

<https://www.havochvatten.se/download/18.4d5bde4215b8c13cf0768ba/1492762809620/bilaga-1-atgarder-och-rekommendationer-atgardsprogrammet-for-flodkrafta-2017-2022.pdf>

Övrig info:

www.slu.se/kraftdatabasen

www.slu.se/kraftor

www.raddaflodkraftan.se